

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1553. usque ad annum 1557

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1771

VD18 9011857X

§. 20. De Prædicatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66565)

illuminando convincat, ac cor accendendo moveat.

§. XX.

De Prædicatione.

Ut uterque hic finis obtineatur, necesse est, ut quivis Prædicator ipsemet prius moralem doctrinam ex Sacris literis, & moralibus Patrum Scriptis hauserit, Ecclesiæque doctrina probe imbutus sit, ac intellectum convincendi, & cor flectendi artem probe didicerit, nam frustra in doctrina morali laborat, qui sua dogmata præparare, non autem in ordinem redigere norit: insuper sua argumenta ex sana ratione, experientia, rebusque huic vitæ cognitis depromere debet, nec minus oportet etiam, quantum fas est, insistere illis opinionibus, quæ suorum Auditorum animis jam firmiter imbibitæ sunt, semperque breviori, qua poterit, via ad finem sibi præfixum, qui non alius est, quam peccatorum conversio, tendat: præcipuum vero Prædicatoris munus est, ut cor moveat, quod tamen non nisi per ejusmodi repræsentationes, quæ imaginandi facultatem vehementer occupant, necnon per figuras, quæ nostros affectus excitant, fieri potest: ejusmodi autem argumenta Sacræ Paginæ longe plura, quam quicumque alii libri
sup-

suppeditant, præcipue in Prophetis: præterea requiritur, ut Prædicator doctrinam moralem, ut eam auctores amplectantur, dignam exhibeat, nam eam persuadendi medium efficacissimum est, ut illam delectabilem reddat: jam vero vix homo adeo rudis inveniri potest, cui hæc doctrina amabilis reddi nequit, si quis illam juxta sua merita dextre describere norit; si enim probe discutatur, facile deprehendetur, quod potissimis falsæ de virtutibus opiniones, quibus præventi sunt, illarum exercitium terribile, ac tœdiosum efficiant; in temperantia quippe nil nisi austeritatem reperiri autumant, ac divitiarum contemptum a paupertate, & miseris separari haud posse credunt: evertenda igitur sunt falsa hæc de virtutibus judicia, potius vero genuina illarum species exhibenda, atque e contrario vitiorum turpitudine, ac miseræ vivis coloribus depingendæ, imo digito veluti ostendendum, quod omnia, quæ nos affligunt, ac divexant, non nisi a nostris, vel aliorum vitiis proveniant: cum autem plerique magis exemplis trahantur, quam ratione moveantur, hinc omnino consultum erit, ut sæpe unacum veritatibus moralibus Sanctorum exempla, atque Historiæ inspergantur, ejusmodi autem Historiæ præprimis, quan-

quantum fieri potest, ex Sacris literis deducendæ, ac sedulo omnia, quæcunque apocrypha videntur, declinanda sunt, tanquam Christiano Prædicatore indigna, proin exempla illa, quorum imitatio magis expedita est, seligantur: ea vero, quæ nonnisi sterilem admirationem excitare possunt, omittantur. Porro cum hæ regulæ meo iudicio sint propriæ, atque evidentes, hinc illas etiam executioni datas reperio a potissimis Ecclesiæ Patribus, quorum sermones reipsa eorum gregibus tantopere proficui exstiterunt: Valde autem dubito, an hæc principia in decimo quinto, & decimo sexto sæculo Prædicatoribus fuerint cognita, si tamen Granatensem natione Hispanum, Sanctum Carolum Borromæum Italum, & forte quosdam alios hodie tamen parum cognitos excipias; nam utriusque hujus sæculi fatum hac in re prorsus funestum ferebat, quod prædicationis exercitium plerumque Monachis committeretur, quibus tamen delicatior iudicandi vis, liberalis educatio, & sæpe etiam scientia deerat: inde vero proveniebat, quod hoc tanti momenti ministerium tamdiu non sine magno Religionis dedecore, ac summo Ecclesiæ damno aut vilesceret, aut saltem ad fidelium instructionem inutile evaderet, nam cuius notum est, qua-

quales fuerint illi sermones, quos, ut ex pluribus nominem paucos, Borlecta, Menotus, Oliverius, Maillart, Robertus Messyer, totque alii proferebant, qui tamen nonnisi ludibrii gratia hodie perleguntur, cum præter risu digna nil celebre contineant: potissimi enim horum sermonum sunt nonnisi informe coagulum ex latinitate corrupta, & idiomate Gallico tantopere inculto, ut mirum sit, qua ratione commisceri potuerint, cum neutra lingua alteri lucem adeo non suppeditet, ut potius inde præfati sermones nil nisi majorem obscuritatem, atque absurditatem mutuarint: Si etiam ibidem Sacræ literæ allegantur, id ferme semper contrario sensu, vel sine ullo selectu factum: morales vero doctrinæ in illis contentæ sunt omnino insipidæ, atque ineptæ, nilque in eis reperitur, quod audientis animum flectere, vel intellectum docere, aut commovere possit: imo sæpe etiam, præsertim in Maillardi, & Messyeri sermonibus vitiorum descriptiones offenduntur adeo impolitæ, ut duntaxat ad periculosam juvenibus idæam imprimendam, necnon ad pravos animi motus refuscitandos deservire videantur, & saltem major sequeretur utilitas, quam damnum, si ejusmodi sermones non perciperentur: nec magis proficui erant

sermones Andreæ Valladeri Metis apud S. Arnulphum Abbatis, quamvis hic alias vir esset tam ingenii acie, quam eruditione præstans; ibidem enim inveniuntur Philosophica argumenta sæpe parum solida, necnon frequenter latini, & nonnunquam etiam Græci textus; insuper adhibentur etiam, sed sine ratione, Pagani Philosophi, & Theologi Scholastici, exiguaque in illis reperitur doctrina moralis, & vix ullum firmum argumentum: Valladerus tamen celebris sui ævi Orator audiebat, atque ad præcipuas Regni urbes evocabatur, ipsique Principes illum in suis Aulis perorantem excipere certabant: inde vero conjicere licet, ad quam deplorandum statum tunc redacta fuerit sacra Eloquentia, quæ tamen magis eliminata effulsit Sæculo decimo septimo, ac postea regnante Ludovico Magno quamplurimi florebant Oratores Christiani, quorum sermones tunc cum voluptate, ac fructu percepti semper cum applausu excipientur, ac non sine utilitate perlegentur. Hosce Oratores regebat Critica, seu verum discernendi, illudque probe applicandi, ac opportune proponendi ars, quæ in sæculo decimo septimo magnos jam progressus fecerat: huic igitur arti unacum Sacræ Scripturæ, sanctorumque Patrum studio, necnon libe-

liberalioribus literis præfati Oratores nominis sui famam in acceptis referre tenebantur, ipsaque etiam sermonum suorum elegantia, ac rationum firmitas huic arti adscribi meretur.

§. XXI.

De Criticis.

Eodem sæculo aliud Criticæ artis genus excolebatur, quod ad promovendas, ac perpolliendas ceteras artes, & scientias maximam conferebat utilitatem: porro sub criticæ artis nomine illam intelligo scientiam, quæ de quibusdam gestis, ac præcipue de Authoribus, eorumque Scriptis judicandi artem edocet. Vitiosa erat in prioribus sæculis nimia credulitas, ac simplicitas, quæ cuncta sus, deque vertebat, ac depravabat: utramque vero impostores in rem suam verterunt; inde enim in Theologicis, & morum doctrinis tot novæ opiniones novissimis temporibus ubique disseminatæ fuerunt, quæ tam Theologiam, quam mores tantopere corrupere, nec minus inde absque omni judicio tot in Historiis fabulæ venditabantur, ac sine ulla discussione repetebantur: exinde demum exortæ sunt absurdæ sententiæ in plerisque majoris etiam momenti quæstionibus, quas earum authores cum voluptate adin-